

ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА

1082

На основу члана 150. Закона о здравственој заштити ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 46/10 и 75/13), федерални министар здравства доноси

ПРАВИЛНИК О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О ПРИПРАВНИЧКОМ СТАЖУ И СТРУЧНОМ ИСПИТУ ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА

Члан 1.

У Правилнику о приправничком стажу и стручном испиту здравствених радника ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/11, 10/11-Исп., 41/11 и 81/12) у члану 7. став 2. на крају алинеје 3. тачка се замјењује зарезом и додаје нова алинеја 4., која гласи:

" - потписану и овјерену изјаву од стране одговорног лица здравствене установе да одговара за истинитост и тачност поднијете документације."

У ставу 3. на крају алинеје 2. тачка се замјењује зарезом и додаје нова алинеја 3., која гласи:

" - потписану и овјерену изјаву да одговара за истинитост и тачност поднијете документације."

Члан 2.

Члан 8. мијења се и гласи:

"По пријему уредно документованог захтјева из члана 7. овог правилника, федерални министар здравства (у даљем тексту: министар) именује стручну комисију од најмање три члана, са задатком да утврди испуњеност услова простора, опреме и кадра за обављање приправничког стажа, односно његовог дијела.

Подносиоц захтјева одговара за истинитост и тачност података достављених министарству.

Стручна комисија из става 1. овог члана сачињава записник са приједлогом министру о издавању одобрења за обављање приправничког стажа, односно са приједлогом о одбијању поднесеног захтјева као неоснованог.

Члановима стручне комисије припада накнада чију висину, рјешењем утврђује министар.

Накнада за рад чланова стручне комисије пада на терет подносиоца захтјева."

Члан 3.

Члан 17а. мијења се и гласи:

"Листе из члана 17. став 2. овог правилника, за стручни дио стручног испита који се полаже при Федералном министарству, утврђује министар на приједлог клиничких здравствених установа и федералних здравствених завода, као и из реда стручних радника запосленика Федералног министарства, који удовољавају условима за испитиваче утврђеним овим правилником.

Листе из члана 17. став 2. овог правилника за стручни дио стручног испита који се полаже при кантоналном министарству здравства, утврђује кантонални министар здравства на приједлог здравствених установа примарне и секундарне здравствене заштите са подручја кантона, кантоналних здравствених завода, као и из реда стручних радника запосленика надлежних министарстава здравства кантона, који удовољавају условима за испитиваче утврђеним овим правилником.

Листе из ст. 1. и 2. овог члана новелирају се сваке друге године.

Испитивач за стручни дио стручног испита, који се кандидује на листе, може бити лице са завршеним факултетом здравственог усмјерења, у правилу са

специјализацијом, те најмање 10-годишњим радним искуством на пословима свог стручног, односно специјалистичког звања, с тим да се за једног члана испитне комисије за стручни дио испита за здравствене раднике са завршеним факултетом здравствених студија, може именовати лице које има најмање исти степен школске спреме као и приправник и најмање пет година искуства у струци.

Испитивач за општи дио стручног испита, мора бити лице са ВСС, VII степен стручне спреме, односно са високим образовањем првог циклуса (који се вреднује са 240 ECTS бодова) Болоњског система студирања са стеченом дипломом високог образовања - правне струке и са најмање пет година радног искуства у струци у области здравства.

Испитивач из става 5. овог члана именује се на приједлог министра надлежног за здравство."

Члан 4.

Надлежни министри здравства обавезни су утврдити листе испитивача, на начин и под увјетима утврђеним овим правилником, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 5.

У Прилогу 1. "План и програм приправничког стажа" дио "План и програм приправничког стажа магистара фармације" замјењује се новим "Планом и програмом приправничког стажа магистара фармације", који се налази у прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

Иза "Плана и програма приправничког стажа доктора стоматологије", додаје се: "План и програм приправничког стажа инжењера медицинске биокемије", који се налази у прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

Члан 6.

Магистри фармације приправници који су започели приправнички стаж према прописима који су важали до дана ступања на снагу овог правилника могу, уколико је то за њих повољније, наставити обављати приправнички стаж у складу са одредбама овог правилника.

Члан 7.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 01-37-4666/15

27. јула 2015. године

Сарајево

Министар

Доц. др **Вјекослав Мандић**, с. р.

Na osnovu člana 150. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13), federalni ministar zdravstva donosi

ПРАВИЛНИК О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О ПРИПРАВНИЧКОМ СТАЖУ И СТРУЧНОМ ИСПИТУ ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА

Члан 1.

У Правилнику о приправничком стажу и стручном испиту здравствених радника ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/11, 10/11-Исп., 41/11 и 81/12) у члану 7. став 2. на крају алинеје 3. тачка се замјенjuje зарезом и додаје нова алинеја 4., која гласи:

" - потписану и овјерену изјаву од стране одговорне особе здравствене установе да одговара за истинитост и тачност поднијете документације."

У ставу 3. на крају алинеје 2. тачка се замјенjuje зарезом и додаје нова алинеја 3., која гласи:

" - potpisanu i ovjerenu izjavu da odgovara za istinitost i tačnost podnijete dokumentacije."

Član 2.

Član 8. mijenja se i glasi:

"Po prijemu uredno dokumentiranog zahtjeva iz člana 7. ovog pravilnika, federalni ministar zdravstva (u daljem tekstu: ministar) imenuje stručnu komisiju od najmanje tri člana, sa zadatkom da utvrdi ispunjenost uvjeta prostora, opreme i kadra za obavljanje pripravničkog staža, odnosno njegovog dijela.

Podnositelj zahtjeva odgovara za istinitost i tačnost podataka dostavljenih ministarstvu.

Stručna komisija iz stava 1. ovog člana sačinjava zapisnik sa prijedlogom ministru o izdavanju odobrenja za obavljanje pripravničkog staža, odnosno sa prijedlogom o odbijanju podnesenog zahtjeva kao neosnovanog.

Članovima stručne komisije pripada naknada čiju visinu, rješenjem utvrđuje ministar.

Naknada za rad članova stručne komisije pada na teret podnosioca zahtjeva."

Član 3.

Član 17a. mijenja se i glasi:

"Liste iz člana 17. stav 2. ovog pravilnika, za stručni dio stručnog ispita koji se polaže pri Federalnom ministarstvu, utvrđuje ministar na prijedlog kliničkih zdravstvenih ustanova i federalnih zdravstvenih zavoda, kao i iz reda stručnih radnika uposlenika Federalnog ministarstva, koji udovoljavaju uvjetima za ispitivače utvrđenim ovim pravilnikom.

Liste iz člana 17. stav 2. ovog pravilnika za stručni dio stručnog ispita koji se polaže pri kantonalnom ministarstvu zdravstva, utvrđuje kantonalni ministar zdravstva na prijedlog zdravstvenih ustanova primarne i sekundarne zdravstvene zaštite sa područja kantona, kantonalnih zdravstvenih zavoda, kao i iz reda stručnih radnika uposlenika nadležnih ministarstava zdravstva kantona, koji udovoljavaju uvjetima za ispitivače utvrđenim ovim pravilnikom.

Liste iz st. 1. i 2. ovog člana noveliraju se svake druge godine.

Ispitivač za stručni dio stručnog ispita, koji se kandidira na liste, može biti osoba sa završenim fakultetom zdravstvenog usmjerenja, u pravilu sa specijalizacijom, te najmanje 10-godišnjim radnim iskustvom na poslovima svog stručnog, odnosno specijalističkog zvanja, s tim da se za jednog člana ispitne komisije za stručni dio ispita za zdravstvene radnike sa završenim fakultetom zdravstvenih studija, može imenovati osoba koja ima najmanje isti stepen školske spreme kao i pripravnik i najmanje pet godina iskustva u struci.

Ispitivač za opći dio stručnog ispita, mora biti osoba sa VSS, VII stepen stručne spreme, odnosno sa visokim obrazovanjem prvog ciklusa (koji se vrednuje sa 240 ECTS bodova) Bolonjskog sistema studiranja sa stečenom diplomom visokog obrazovanja - pravne struke i sa najmanje pet godina radnog iskustva u struci u oblasti zdravstva.

Ispitivač iz stava 5. ovog člana imenuje se na prijedlog ministra nadležnog za zdravstvo."

Član 4.

Nadležni ministri zdravstva obavezni su utvrditi liste ispitivača, na način i pod uvjetima utvrđenim ovim pravilnikom, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 5.

U Prilogu 1. "Plan i program pripravničkog staža" dio "Plan i program pripravničkog staža magistara farmacije" zamjenjuje se novim "Planom i programom pripravničkog staža magistara farmacije", koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Iza "Plana i programa pripravničkog staža doktora stomatologije", dodaje se: "Plan i program pripravničkog staža inženjera medicinske biohemije", koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Član 6.

Magistri farmacije pripravnici koji su započeli pripravnički staž prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog pravilnika mogu, ukoliko je to za njih povoljnije, nastaviti obavljati pripravnički staž u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

Član 7.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-4666/15

27. jula 2015. godine

Sarajevo

Ministar

Doc. dr. Vjekoslav Mandić, s. r.

Na temelju članka 150. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13), federalni ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O PRIPRAVNIČKOM STAŽU I STRUČNOM ISPITU ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA

Članak 1.

U Pravilniku o pripravničkom stažu i stručnom ispitu zdravstvenih djelatnika ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/11, 10/11-Isp., 41/11 i 81/12) u članku 7. stavak 2. na kraju alineje 3. točka se zamjenjuje zarezom i dodaje nova alineja 4., koja glasi:

" - potpisanu i ovjerenu izjavu od strane odgovorne osobe zdravstvene ustanove da odgovara za istinitost i tačnost podnijete dokumentacije."

U stavku 3. na kraju alineje 2. točka se zamjenjuje zarezom i dodaje nova alineja 3., koja glasi:

" - potpisanu i ovjerenu izjavu da odgovara za istinitost i tačnost podnijete dokumentacije."

Članak 2.

Članak 8. mijenja se i glasi:

"Po prijemu uredno dokumentiranog zahtjeva iz članka 7. ovog pravilnika, federalni ministar zdravstva (u daljem tekstu: ministar) imenuje stručno povjerenstvo od najmanje tri člana, sa zadatkom da utvrdi ispunjenost uvjeta prostora, opreme i kadra za obavljanje pripravničkog staža, odnosno njegovog dijela.

Podnositelj zahtjeva odgovara za istinitost i tačnost podataka dostavljenih ministarstvu.

Stručno povjerenstvo iz stavka 1. ovog članka sačinjava zapisnik sa prijedlogom ministru o izdavanju odobrenja za obavljanje pripravničkog staža, odnosno sa prijedlogom o odbijanju podnesenog zahtjeva kao neutemeljenog.

Članovima stručnoga povjerenstva pripada naknada čiju visinu, rješenjem utvrđuje ministar.

Naknada za rad članova stručnog povjerenstva pada na teret podnosioca zahtjeva."

Članak 3.

Članak 17a. mijenja se i glasi:

"Liste iz članka 17. stavak 2. ovog pravilnika, za stručni dio stručnog ispita koji se polaže pri Federalnom ministarstvu, utvrđuje ministar na prijedlog kliničkih zdravstvenih ustanova i federalnih zdravstvenih zavoda, kao i iz reda stručnih djelatnika uposlenika Federalnog ministarstva, koji udovoljavaju uvjetima za ispitivače utvrđenim ovim pravilnikom.

Liste iz članka 17. stavak 2. ovog pravilnika za stručni dio stručnog ispita koji se polaže pri kantonalnom ministarstvu zdravstva, utvrđuje kantonalni ministar zdravstva na prijedlog zdravstvenih ustanova primarne i sekundarne zdravstvene zaštite sa područja kantona, kantonalnih zdravstvenih zavoda, kao i iz reda stručnih djelatnika uposlenika nadležnih ministarstava zdravstva kantona, koji udovoljavaju uvjetima za ispitivače utvrđenim ovim pravilnikom.

Liste iz st. 1. i 2. ovog članka noveliraju se svake druge godine.

Ispitivač za stručni dio stručnog ispita, koji se kandidira na liste, može biti osoba sa završenim fakultetom zdravstvenog usmjerenja, u pravilu sa specijalizacijom, te najmanje 10-godišnjim radnim iskustvom na poslovima svog stručnog, odnosno specijalističkog zvanja, s tim da se za jednog člana ispitnog povjerenstva za stručni dio ispita za zdravstvene djelatnike sa završenim fakultetom zdravstvenih studija, može imenovati osoba koja ima najmanje isti stupanj školske spreme kao i pripravnik i najmanje pet godina iskustva u struci.

Ispitivač za opći dio stručnog ispita, mora biti osoba sa VSS, VII stupanj stručne spreme, odnosno sa visokim obrazovanjem prvog ciklusa (koji se vrednuje sa 240 ECTS bodova) Bolonjskog sustava studiranja sa stečenom diplomom visokog obrazovanja - pravne struke i sa najmanje pet godina radnog iskustva u struci u polju zdravstva.

Ispitivač iz stavka 5. ovog članka imenuje se na prijedlog ministra nadležnog za zdravstvo."

Članak 4.

Nadležni ministri zdravstva obvezni su utvrditi liste ispitivača, na način i pod uvjetima utvrđenim ovim pravilnikom, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Članak 5.

U Pravitku 1. "Plan i program pripravničkog staža" dio "Plan i program pripravničkog staža magistara farmacije" zamjenjuje se novim "Planom i programom pripravničkog staža magistara farmacije", koji se nalazi u pravitku ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Iza "Plana i programa pripravničkog staža doktora stomatologije", dodaje se: "Plan i program pripravničkog staža inženjera medicinske biokemije", koji se nalazi u pravitku ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Članak 6.

Magistri farmacije pripravnici koji su započeli pripravnički staž prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog pravilnika mogu, ukoliko je to za njih povoljnije, nastaviti obavljati pripravnički staž sukladno odredbama ovog pravilnika.

Članak 7.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-4666/15
27. srpnja 2015. godine
Sarajevo

Ministar
Doc. dr. **Vjekoslav Mandić**, v. r.

Pravitak 1.

PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA MAGISTARA FARMACIJE

1. **LJEKARNA ZDRAVSTVENA USTANOVA - 4 mjeseca**
2. **BOLNIČKA LJEKARNA - 1 mjesec**
3. **JAVNO ZDRAVSTVO - 10 dana**
4. **HITNA MEDICINSKA POMOĆ - 10 dana**
5. **OSNOVI USTAVNOG SUSTAVA BOSNE I HERCEGOVINE I FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE,**

KAO I ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE - 10 dana

UKUPNO: 6 mjeseci

1. Ljekarna zdravstvena ustanova - 4 mjeseca

1. tjedan:

- organizacija rada i organizacija ljekarničke djelatnosti (prostorije i oprema ljekarne, organizacija rada u ljekarni, obveze i odgovornosti ljekarnika kao zdravstvenih djelatnika)
- organizacija rada unutar ljekarne, hijerarhija ljekarne, osoblja, komunikacije unutar ljekarne
- propisani uvjeti glede izgleda ljekarnika (mantil, pločica s imenom...)
- zakonski propisi koji reguliraju stavljanje lijekova i medicinskih proizvoda u promet
- obveze i odgovornosti zdravstvenih djelatnika s osnovnim načelima etike i deontologije
- smjernice Dobre ljekarničke prakse
- obvezna literatura u ljekarni (Farmakopeja, Formulae magistrales i druge)
- obvezna stručna literatura, knjige i priručnici u ljekarni, te drugi izvori informacija
- vođenje potrebne dokumentacije vezane za usluge koje se pružaju u ljekarni (knjiga privatnih recepata, knjiga narkotika, vodič o prijavama neželjenih djelovanja, registar o povučanim serijama lijekova, evidencija o uništavanju lijekova isteklog roka trajanja)
- način provjere isteka rokova valjanosti
- pravila odlaganja tj. zbrinjavanja farmaceutskog otpada

2. tjedan

- proizvodi koji se mogu izdavati u ljekarni
- sustav naručivanja i zaprimanja gotovih lijekova, medicinskih proizvoda, ljekovitih tvari i ostalih proizvoda koji su u prometu u ljekarni
- način čuvanja lijekova i ljekovitih tvari (droge, lako hlapljive i zapaljive tvari, otrovi, kemijske tvari, lijekovi koji se čuvaju na određenim temperaturama...)
- rukovanje opasnim tvarima (otrovi i lako zapaljivi materijal)
- tvari i lijekovi jakog, vrlo jakog i opojnog djelovanja
- način vođenja propisane evidencije o prometu lijekova, otrova i opojnih droga

3. tjedan

- klasifikacije lijekova (R, BR i BRX)
- dokumentacija, tj. uvjeti za izdavanje lijekova i knjigama evidencije vezano uz isto
- uloga magistra farmacije kao savjetodavca (odnosi se na kratko savjetovanje prilikom izdavanja lijeka, te individualne konzultacije)
- izrade narudžbenica, povratnica i vođenja potrebnih evidencija (promet, droge...)
- izračun cijena
- praćenje zaliha (defektura, sezonski asortiman...)
- poznavanje i izdavanje ljekovitih proizvoda koji su propisani zakonom kao predmet poslovanja ljekarni - homeopatskih proizvodi, proizvoda za dijabetičare, hrana za djecu i dr.
- poznavanje i izdavanje lijekova koji se primjenjuju u veterini
- farmakoterapijske skupine lijekova: indikacije, kontraindikacije, nuspojave
- korištenje stručne literature i baze podataka na Internetu

- postupak prijave i obrazac nuspojava
  - 4. tjedan
    - propisi vezani uz izdavanje lijekova na recept
    - propisi vezani uz izdavanje lijekova na privatni recept
    - provjere recepata/doznaka – administrativni dio
    - provjere recepata/doznaka – stručni dio
    - obveze savjetovanja uz izdavanje lijekova (kratko savjetovanje prilikom izdavanja lijeka, te individualne konzultacije)
    - načina obrade recepta/doznake
    - taksiranje
    - fakturiranje
    - evidencija u ljekarni (npr. knjige kopije recepata, droge...)
    - postupak interventnog uvoza
    - izdavanje lijekova na privatni recept, ponovljivi, neponovljivi, poseban, ograničen recept
    - izračunavanje doze lijekova za djecu i kontrola doza na recept
  - 5. tjedan
    - savjetovanje pacijenta pod nadzorom mentora
    - vježbe pravilne pripreme lijekova (inhaleri, kapi za oči...)
    - prijavljivanje nuspojava (lijek, medicinski proizvod, dodaci prehrani)
    - prijavljivanje zamijećenih pojava u nepravilnosti kvalitete lijeka nadležnom tijelu.
  - 6. tjedan
    - upućivanje pacijenta o načinu pravilne uporabe medicinskih proizvoda (ortopedskih pomagala) koja se najčešće izdaju u ljekarni (glukometri, tlakomjeri, aparatići za kolesterol, pokrivala za rane, inhalatori i dr.)
    - izrada magistralnih pripravaka u aseptičnim uvjetima
  - 7. tjedan
    - izrada magistralnih pripravaka (kontrola doza i kompatibilnosti primijenjenih tvari kao i opravdanosti primijenjenih kombinacija, potvrda identiteta ljekovitih tvari, izbora spremnika, signiranja, taksiranja prema farmaceutskoj taksi i izdavanja izrađenih pripravaka)
    - vođenje laboratorijskog dnevnika
    - izrada i izdavanja lijekova koji sadrže tvari jakog i vrlo jakog djelovanja
  - 8. tjedan
    - provjera i primjena naučenog tokom prvih 7 tjedana pod nadzorom mentora
    - izrada i izdavanje lijekova, medicinskih i drugih proizvoda
    - zaprimanje robe i potrebno administriranje s tim u svezi
    - fakturiranje
  - 9. tjedan
    - smjernice Dobre proizvođačke prakse
    - prostor i organizacija rada u galenskom laboratoriju sukladno važećim zakonskim propisima
    - pribor, aparatura i tehnike rada kod oblikovanja lijekova
    - izbor spremnika za izradene pripravke
    - čuvanja, skladištenja i izdavanja izrađenih pripravaka pripreme pročišćene vode i vode za injekcijež
    - način određivanja rokova
  - 10. tjedan
    - administrativni poslovi galenskog laboratorija
    - služenje literaturom iz farmaceutске tehnologije
  - procesna i finalna kontrola galenskih pripravaka
  - 11. tjedan
    - smjernice Dobre laboratorijske prakse
    - organizacije rada, pribora i opreme te evidencija u analitičkom laboratoriju ljekarne, farmakopejskim metodama koje se primjenjuju u kontroli kvalitete lijekova, te sa značenjem i primjenom poredbenih tvari u analitici lijekova
    - izrada i vođenje protokola i ostale potrebne dokumentacije o izradi i distribuciji galenskih pripravaka
  - 12. tjedan
    - praćenje stručne literature iz područja analitike lijekova
    - popratna dokumentacija ljekovitih tvari (certifikati)
    - zbrinjavanje kemikalija koje se koriste za analizu, te kemikalija nastalih procesom analize
    - određivanje roka valjanosti s analitičkog stajališta
    - vođenje propisanih evidencija o izvršenim ispitivanjima
  - 13, 14, 15, 16. i 17. tjedan

Primjena naučenog tokom prvih 12 tjedana pod nadzorom mentora:

    - izrada i izdavanje lijekova, medicinskih i drugih proizvoda
    - zaprimanje robe i administriranje s tim u svezi
    - fakturiranje
    - izdavanje i savjetovanje o pravilnoj primjeni pomoćnih ljekovitih pripravaka dermo kozmetike, magistralnih pripravaka i mogućem sprječavanju interakcija pomoćnih ljekovitih pripravaka s lijekovima
- ## 2. Bolnička ljekarna - 1 mjesec
- 1. tjedan
    - prostor i oprema, te organizacije rada u bolničkoj ljekarni
    - uloge bolničkog magistra farmacije
    - farmakoterapijske skupine lijekova koje se najčešće ili isključivo primjenjuju u bolničkom liječenju, njihovim farmaceutskim oblicima, ljekovitim tvarima, zavojnim i laboratorijskim materijalom
    - način čuvanja i skladištenja u bolničkoj ljekarni
    - izrada svih oblika magistralnih i galenskih pripravaka prema propisima farmakopeje ili drugim priznatim i važećim propisima za potrebe bolnice, uključujući izradu pripravaka aseptičkim postupkom ili sterilizacijom, te izradu otopina za infuziju ukoliko ih ljekarna izrađuje
  - 2. tjedan
    - naručivanje lijekova
    - izdavanje na zahtjevnice bolničkih odjela
    - vođenje propisanih knjiga evidencije
    - vođenje laboratorijskog dnevnika
    - administrativni poslovi vezani za poslovanje bolničke ljekarne
    - izrada svih oblika magistralnih i galenskih pripravaka prema propisima farmakopeje ili drugim priznatim i važećim propisima za potrebe bolnice, uključujući izradu pripravaka aseptičkim postupkom ili sterilizacijom, te izradu otopina za infuziju ukoliko ih ljekarna izrađuje
  - 3. tjedan

Odlazak na odjele (sudjelovanje u vizitama) - upoznavanje uloge kliničkog farmaceuta

4. tjedan

Primjena svega naučenog pod nadzorom mentora:

- izrada i izdavanje lijekova, medicinskih i drugih proizvoda
- zaprimanje robe i administriranje s tim u svezi
- fakturiranje
- rješavanje eventualne nejasnoće
- informacije o dobivanju odobrenja za samostalan rad, obveznom stručnom usavršavanju
- informacije o ulozi komore i farmaceutskog društva

3. Javno zdravstvo - 10 dana

- praćenje zdravstvenog stanja pučanstva (organizacija i metode sa posebnim naglaskom na higijensko-epidemiološku situaciju)
- organizacija i rad službe zdravstvene statistike i vođenje propisanih evidencija
- planiranje i evaluacija zdravstvene zaštite
- zdravstveno vaspitanje
- rad biokemijske laboratorije u izvanrednim okolnostima

Ovaj dio staža se provodi u Zavodu za javno zdravstvo Federacije BiH.

4. Hitna medicinska pomoć - 10 dana

Prepoznavanje najčešćih urgentnih stanja i praktično izvođenje medicinsko-tehničkih radnji, i to:

- način zaustavljanja krvarenja kod otvorenih povreda
- prepoznavanje znakova unutarnjeg krvarenja
- postupanje kod gubitka svijesti (koma, kolaps, prividna smrt)
- postupanje sa psihotično nemirnim bolesnikom
- način imobilizacije prijeloma
- vještačko disanje i vanjska manuelna masaža srca
- postupanje kod predoziranja i trovanja lijekovima

Ovaj dio staža se obavlja u ustanovama za hitnu medicinsku pomoć ili pri centrima urgentne medicine.

5. Osnovi ustavnog sustava Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije Bosne i Hercegovine, kao i organizacija zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine. - 10 dana

- osnove ustavnog sustava (Ustav Bosne i Hercegovine i Ustav Federacije Bosne i Hercegovine)
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti i Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakon o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata
- propisi Bosne i Hercegovine iz oblasti lijekova i medicinskih sredstava, propisi Federacije BiH iz oblasti lijekova, kemikalija, kao i ljekarničke djelatnosti
- propisi iz oblasti radnih odnosa i penzijsko-invalidskog osiguranja

Ovaj dio staža se obavlja u kantonalnom zavodu za javno zdravstvo.

PLAN I PROGRAM PRIPRAVNIČKOG STAŽA INŽENJERA MEDICINSKE BIOKEMIJE

1. **MEDICINSKA BIOKEMIJA - 4 mjeseca**
2. **KEMATOLOGIJA - 1 mjesec**
3. **JAVNO ZDRAVSTVO - 10 dana**
4. **HITNA MEDICINSKA POMOĆ - 10 dana**
5. **OSNOVI USTAVNOG SUSTAVA BOSNE I HERCEGOVINE, KAO I ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE - 10 dana**

UKUPNO: 6 mjeseci**1. Medicinska biokemija - 4 mjeseca**

- Upoznavanje sa organizacijskom strukturom biokemijskog laboratorija i radom laboratorijske službe
- Upoznavanje sa prostorom, opremom i priborom za rad u biokemijskom laboratoriju
- Upoznavanje sa radom na suvremenim aparatima i analizatorima
- Priprema i izvođenje analize:
  - sekreta i ekstreta - rutinske, kemijske i mikroskopske pretrage mokraće, želučanog i duodenalnog soka, stolice i sputuma
  - eksudata i trasudata - razlikovanje punktata
  - likvora-brojanje stranica, kloridi, glukoza, proteini, lipidi
  - spojeva s dušikom - proteini (ukupni, razdvajanje elektrofrezom, određivanje fibrinogena, albumina, imunoglobulina i dr.), nproteinski dušik, urea, mokraćna kiselina, kreatinin, kreatin, amonijak
  - lipida-trigliceridi, kolesterol, HDL-kolesterol, razdvajanje lipoproteina
  - elektrolita-natrij, kalij, kalcij, anorganski fosfor, kloridi, bikarbonati, magnezij
  - metala u trgovinama - bakar, željezo, TIBC, UIBC, cink
  - acidobazične ravnoteže -pH, pCO₂, bikarbonati i dr.
  - enzima-metode kontinuiranog mjerenja i metode jedne (dviije) točke za određivanje katalitičke koncentracije AF, KF, ALT, AST, CK, AHE, GGT, LDH, amilaze, lipaze, tripsina, te razdvajanje i identifikacija izoenzima
  - ugljikohidrata - glukoza, ostali šećeri, testovi opterećenja
  - hormona - određivanje hormona i metabolita klasičnim postupcima, RIA i EMIT, ELISA
  - lijekova - određivanje klasičnim, RIA i imunokemijskim postupcima
  - funkcije jetre - bilirubini, enzimi, BSP i dr.
  - funkcija bubrega - klirensi kreatinina, ureje, PSP i dr.
  - Izdavanje i kontrola rezultata (validacija).

Ovaj dio staža se obavlja u biokemijskom laboratoriju klinike ili bolnice.

2. Kematologija - 1 mjesec

- Upoznavanje sa organizacijskom strukturom kematološkog laboratorija i radom laboratorijske službe
- Upoznavanje sa prostorom, opremom i priborom za rad u kematološkom laboratoriju
- Upoznavanje sa radom na suvremenim aparatima i analizatorima
- Priprema i izvođenje analize:
  - brojanje eritrocita, leukocita, trombocita, retikulocita, eozinofilnih granulocita, bazofilnih granulocita, bazofilnih punktiranih eritrocita, siderocita i sideroblasta
  - pravljenje razmaza periferne krvi, bojanje krvnog razmaza (Giemsa, Pappenheim), diferenciranje normalnog krvnog razmaza (najmanje 100)
  - sedimentaciju eritrocita, osmotske rezistencije eritrocita, hematokrit, MCH, MCHC
  - vrijeme krvarenja i zgrušavanja, protrobinsko vrijeme, restrakciju koaguluma, fibrinolize
  - stanice normalnog mijelograma
  - citološke promjene u krvi i koštanoj srži kod bolesti bijelog, crvenog i trombocitnog reda
  - funkcija i podjela limfocita
  - izdavanje i kontrola rezultata (validacija).

Ovaj dio staža se obavlja u kematološkom laboratoriju klinike ili bolnice.

3. Јавно здравstvo - 10 дана

- Праћење здравstvenog stanja pučanstva (organizacija i metode sa posebnim naglaskom na higijensko-epidemiološku situaciju)
  - Organizacija i rad službe zdravstvene statistike i vođenje propisanih evidencija
  - Planiranje i evaluacija zdravstvene zaštite
  - Zdravstveno vaspitanje
  - Rad biokemijske laboratorije u vanrednim okolnostima
- Ovaj dio staža se provodi u kantonalnom zavodu za javno zdravstvo.

4. Hitna medicinska pomoć - 10 дана

Prepoznavanje najčešćih urgentnih stanja i praktično izvođenje medicinsko-tehničkih radnji, i to:

- način zaustavljanja krvarenja kod otvorenih povreda
- prepoznavanje znakova unutarnjeg krvarenja
- postupanje kod gubitka svijesti (koma, kolaps, prividna smrt)
- postupanje sa psihično nemirnim bolesnikom
- način imobilizacije prijeloma
- vještačko disanje i vanjska manuelna masaža srca
- postupanje kod predoziranja i trovanja lijekovima

Ovaj dio staža se obavlja u ustanovama za hitnu medicinsku pomoć ili u jedinici za urgentno zbrinjavanje i hitni prijem pacijenta (centrima urgentne medicine)

5. Osnovi ustavnog sustava Bosne i Hercegovine, kao i organizacija zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine - 10 дана

- Osnove ustavnog sustava (Ustav Bosne i Hercegovine i Ustav Federacije Bosne i Hercegovine)
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti i Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakon o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata
- Propisi iz oblasti radnih odnosa i penzijsko-invalidskog osiguranja.

Ovaj dio pripravnčkog staža obavlja se u kantonalnom zavodu za javno zdravstvo.

ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА

1083

Na osnovu člana 70. stav 2. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05), člana 25. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10), i člana 2. tačka (3) Uredbe o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i rukovodilaca federalnih organa državne službe ("Službene novine Federacije BiH", broj 47/14), Federalno ministarstvo prostornog uređenja donosi

RJEŠENJE

O IMENOVANJU ČLANOVA SAVJETA REGULACIONOG PLANA HISTORIJSKOG GRADSKOG PODRUČJA BLAGAJ ZA PERIOD 2011. DO 2021. GODINE

I

Imenuju se članovi Savjeta Regulacionog plana historijskog gradskog područja Blagaj za period 2011. do 2021. godine (u daljem tekstu: Savjet plana) u sastavu:

1. Zdenko Antunović, predsjednik, predstavnik Federalnog ministarstva prostornog uređenja,

2. Dr. Jaroslav Vego, član, predstavnik Sveučilišta u Mostaru,
3. Salem Bubalo, član, predstavnik Zavoda za prostorno uređenje Grada Mostara,
4. Marina Deronjić, član, predstavnik Grada Mostara,
5. Adnan Efendić, član, predstavnik Federalnog ministarstva prostornog uređenja,
6. Zineta Mujaković, član, predstavnik Federalnog ministarstva okoliša i turizma,
7. Enver Džomba, član, predstavnik Federalnog ministarstva prostornog uređenja,
8. Ćudić Sanela, član, predstavnik Federalnog ministarstva prostornog uređenja,
9. Suad Masleša, član, predstavnik lokalne zajednice,
10. Aziz Čomor, član, predstavnik Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
11. Robert Stergar, član, predstavnik Federalnog ministarstva kulture i sporta, Zavod za zaštitu spomenika,
12. Amra Šarančić Logo, član, predstavnik Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika BiH,
13. Hamdija Jahić, član, predstavnik Hercegovačko-neretvanskog kantona,
14. Mahira Filipović Đikić, član, predstavnik Federalnog ministarstva prostornog uređenja,
15. Hanka Mušibegović, član, predstavnik Federalnog ministarstva prostornog uređenja,
16. Ibrahimović Sanda, tehnički sekretar.

II

Članovi Savjeta plana vrše stručno praćenje i usmjeravanje pripreme i izrade Regulacionog plana historijskog gradskog područja Blagaj za period 2011. do 2021. godine, kroz analizu i davanje mišljenja, sugestija i prijedloga Federalnom ministarstvu prostornog uređenja (u daljem tekstu: Nosiocu pripreme plana), za svaku fazu plana.

III

Nosilac pripreme plana koordinira sve aktivnosti Savjeta plana.

Savjet plana donosi Poslovnik o radu Savjeta plana kojim se uređuje način rada, mjesto održavanja sjednica i materijalno-tehničke pretpostavke za rad Savjeta plana.

Prije usvajanja Poslovnika o radu Savjet plana je dužan pribaviti saglasnost Nosioca pripreme plana na isti.

IV

Članovi Savjeta plana u skladu sa odredbom člana 9. Uredbe o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i rukovodilaca federalnih organa državne službe ("Službene novine Federacije BiH", broj 47/14), imaju pravo na naknadu za rad koja će se utvrditi posebnim rješenjem.

V

Ovim rješenjem stavljaju se van snage rješenje Federalnog ministarstva prostornog uređenja broj: 02-23-1-896/12-7 od 15.08.2012. godine i broj: 02-23-1-80/13-SC-12 od 02.04.2013. godine.

VI

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 05-23-1-767/15

21. jula/srpnja 2015. godine
Sarajevo

Ministar
Josip Martić, s. r.

(SI-641/15-F)